

การสร้างฐานอำนาจของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น

ธรรมรัตน์ โพธิ์สุวรรณปัญญา¹

ปิยลักษณ์ โพธิ์วรรณ²

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ ศึกษาทรัพยากรอำนาจ ที่มีผลต่อการสร้างฐานอำนาจทางการเมือง ที่ทำให้ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น สามารถสร้างอิทธิพล และมีอำนาจเหนือคนอื่น และ ศึกษาการสร้างเครือข่ายและการจัดองค์กรทางการเมือง ที่มีผลต่อการสร้างฐานอำนาจของผู้นำทางการเมือง โดยศึกษาในเขตพื้นที่ จังหวัดขอนแก่น ชัยภูมิ และนครราชสีมา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งสิ้น 60 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการวิจัยพบว่า ทรัพยากรอำนาจทางการเมือง ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ดังนี้ เงื่อนไขด้านกลุ่มเครือข่าย เงื่อนไขด้านการมีอำนาจทางเศรษฐกิจหรือเงินทุน เงื่อนไขด้านการมีบุคลิกลักษณะพิเศษ เงื่อนไขด้านกลุ่มอาชีพที่สนับสนุน และเงื่อนไขด้านความรู้ความสามารถและความสำเร็จ ส่วนการสร้างเครือข่ายและการจัดองค์กรทางการเมือง ที่มีผลต่อการสร้างฐานอำนาจของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นนั้น ประกอบไปด้วย กลุ่มนักการเมือง กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มนักปกครอง กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มเพื่อนสนิท กลุ่มอิทธิพล หรือกลุ่มนักเลงและกลุ่มเครือข่าย

คำสำคัญ: การสร้างฐานอำนาจ ทรัพยากรอำนาจ ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขา รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ที่อยู่: ซอย นครสวรรค์ 2 ตำบล ตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม มหาสารคาม 44000

Email: Vrompaen911@gmail.com.

²รองศาสตราจารย์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ที่อยู่: ซอย นครสวรรค์ 2 ตำบล ตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม มหาสารคาม 44000

Email: Noksodat@gmail.com

³รองศาสตราจารย์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ที่อยู่: ซอย นครสวรรค์ 2 ตำบล ตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม มหาสารคาม 44000

Email: pornamar@kkU.ac.th

The Establishment of Power Base of Local Political Leaders

Thammarat Potisuwannapanya¹

Piyaluk potivan²

Pornamarin Promgird³

Abstract

This research aimed to study resource power that affected the creation of a political power base of local political leaders, and to study network construction and political organizations that affected the building of the power base of the political leaders in Khon Kaen, Chaiyaphum, and Nakhon Ratchasima Provinces. It was a qualitative research with in-depth interviews of 60 key informants. It was revealed that political power resources consisted of 5 areas as follows: kinship conditions, economic power or capital conditions, special personality conditions, supporting occupational conditions knowledge and success conditions. Networking and organizing political organizations that affected the creation of the power base of local political leaders included the politician group, local leader, administrators, business leaders, close friends, local mafia, and friendship.

Key words: Political leaders, power base

¹Ph.D. Candidate, Doctor of Political Science Program in Political, Rajabhat Mahasarakham University.
Address: Nakhon Sawan 2, Sub-district, Talat, Mueang Maha Sarakham District, Mahasarakham 44000
Email: Vrompaen911@gmail.com.

² Associate professor, Rajabhat Mahasarakham University
Address: Nakhon Sawan 2, Sub-district, Talat, Mueang Maha Sarakham District, Mahasarakham 44000
Email: Noksodat@gmail.com

³ Associate professor, Rajabhat Mahasarakham University
Address: Nakhon Sawan 2, Sub-district, Talat, Mueang Maha Sarakham District, Mahasarakham 44000
Email: pornamar@kkU.ac.th

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัต ผู้นำทางการเมืองจึงมีบทบาทอย่างมากต่อการดำเนินงานภารกิจของท้องถิ่น ทั้งการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ผู้นำทางการเมืองจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ซึ่งสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีการพัฒนาปรับตัวโดยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย ซึ่งระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยที่แท้จริงต้องอยู่บนฐานการเมืองที่ประชาชนคือผู้กำหนดบุคคลเข้าสู่เส้นทางการเมืองอย่างแท้จริง พร้อมกันกับบทบาทของการเป็นผู้ควบคุมเกมการเมือง

การเมืองของไทย ก็ใช้ฐานการปกครองแบบ อำนาจนิยมมาอย่างยาวนาน ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบันแต่จากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันสังคมไทยยังไม่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงสาเหตุสำคัญที่เป็นเช่นนี้เพราะประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย นับตั้งแต่เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในปี พ.ศ. 2475 นั้นได้มีการแบ่งระหว่างทางเลือกตั้งของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และระบอบอำนาจนิยมที่แฝงเร้นอยู่ในคราบประชาธิปไตย ตัวแทนจอมปลอม (Authoritarianism Disguised in the form of Representative Democracy) จึงอยู่ที่มิติด้านคุณภาพของการเลือกตั้ง และประสิทธิภาพของ

กลไกตรวจสอบด้วย การมีหลักนิติธรรมที่ไม่เอนเอียง มีรัฐบาลที่ตรวจสอบได้ และมีกระบวนการยุติธรรมที่เป็นอิสระปราศจากการแทรกแซงหรืออคติ (Badie, 2011)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นหน่วยงานพื้นฐานในท้องถิ่นซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีภารกิจในการที่จัดบริการสาธารณะที่จำเป็นให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่มีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ ระบุว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไป ในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังและอำนาจหน้าที่ของตนโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย ด้วยการกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ ภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งระบุว่า การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น และมีหลักเกณฑ์วิธีการเงื่อนไข ที่ชัดเจนสอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติโดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม (พวงงาม, 2550)

อย่างไรก็ตาม ในสังคมไทยกระบวนการทางการเมืองในรูปแบบของการเลือกตั้ง เริ่มมีมาอย่างต่อเนื่องในกระบวนการทางการเมือง ได้สร้างฐานทรัพยากรอำนาจให้กับกลุ่มการเมืองในท้องถิ่น จากการเมืองทรัพยากรอำนาจทางการเมืองหรือทรัพยากรทางการเมืองในท้องถิ่นเข้าสู่การเมือง

อำนาจทางการเมืองในระดับชาติได้ มีประเด็นที่ควรศึกษาว่า กลุ่มนักการเมืองสามารถสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองหรือทรัพยากรทางการเมืองได้อย่างไร มีทรัพยากรอำนาจทางการเมืองหรือทรัพยากรทางการเมืองอะไรบ้างที่อยู่เบื้องหลังในการสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองหรือทรัพยากรทางการเมืองได้อย่างมั่นคงถาวรถึงเพียงนี้ และในการสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองหรือทรัพยากรทางการเมืองนั้น ได้มีการจัดองค์กรและการสร้างเครือข่ายทางการเมืองในลักษณะใด เหล่านี้คือประเด็นที่ผู้วิจัยให้ความสนใจศึกษาและใคร่หาคำตอบจากงานวิจัยชิ้นนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทรัพยากรอำนาจ ที่มีผลต่อการสร้างฐานอำนาจทางการเมือง ที่ทำให้ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นสามารถสร้างอิทธิพล และมีอำนาจเหนือคนอื่น
2. เพื่อศึกษาการสร้างเครือข่ายและการจัดองค์กรทางการเมือง ที่มีผลต่อการสร้างฐานอำนาจของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มการเมืองในจังหวัดขอนแก่นชัยภูมิ และนครราชสีมา กลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่น 15 คน ข้าราชการ 15 คน ผู้นำชุมชน 15 คน และนักธุรกิจ 15 คน รวม 60 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ดังนี้

1. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร (Documentary Research)
2. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) รวมทั้ง การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Groups)
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ทรัพยากรอำนาจ พบว่า มีปัจจัยสำคัญซึ่งเป็นตัวกำหนดการมีอำนาจทางการเมือง ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มเครือข่ายและองค์กร กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มข้าราชการ กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มนักการเมืองระดับประเทศ โดยการเลือกตั้งแต่ละครั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน จะใช้ทรัพยากรทางการเมืองที่ตนมี เช่น ทรัพยากรทางการเงิน การมีชื่อเสียง มีวุฒิการศึกษา มีความเคารพศรัทธาและมีความน่าเชื่อถือในพื้นที่ มีวงศ์ตระกูลดั้งเดิม มีเครือข่ายที่แน่นแฟ้น มีกลุ่มเพื่อนสนิท และเกิดการยอมรับจากบุคคลอื่น โดยวิธีการที่นำมาใช้ในการสร้างฐานอำนาจทางการเมือง มีทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายและผิดกฎหมาย ลักษณะดังกล่าว เกิดขึ้นและกลายเป็นวงจรทางการเมืองไทย มาจนถึงปัจจุบัน มีประเด็นที่ควรศึกษา ดังนี้

1) เจาะลึกด้านกลุ่มเครือข่าย กลุ่มเครือข่าย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของการสร้างรากฐานทางการเมืองให้แก่ นักการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น การศึกษาวิจัยพบว่า

กลุ่มเครือข่ายจะมีความซื่อสัตย์ เที่ยงตรง ไม่มีการแปรเปลี่ยน ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมทั้งร่างกายแรงใจในการเชื่อมสัมพันธ์กับกลุ่มชาวบ้าน หากญาติพี่น้องเป็นผู้ที่กว้างขวางเป็นผู้ที่มีอำนาจหรือบารมีในพื้นที่ ยิ่งสามารถเข้าไปช่วยสนับสนุนและเป็นฐานเสียงได้อย่างง่ายดาย โดยอาศัยระบบอุปถัมภ์ภายในครอบครัว ซึ่งกลุ่มเครือข่ายที่มีฐานเสียงสำคัญประกอบไปด้วย ปู่ ย่า ตา ยาย ก็จะช่วยสนับสนุนในฐานะที่ตนเป็นผู้ที่มีความเป็นผู้อาวุโส การบอกกล่าวและส่งเสริมสนับสนุนเงินทุนในการลงสมัครและเข้าถึงเครือข่ายได้ดี เนื่องจากว่า ปู่ ย่า ตา ยาย บางคนอดีตเคยรับตำแหน่งทางการเมืองหรือเป็นคนที่มีหน้ามีตาในแวดวงของท้องถิ่น ทั้งยังเคยสร้างผลงานหรือช่วยเหลือสังคมไว้มาก ประชาชนให้ความเคารพและศรัทธา ส่วน พ่อ แม่ ลุง ป้า น้า อา สามี ภรรยา ลูก หลาน หลาน ก็จะช่วยสนับสนุนให้การช่วยเหลือในการหาเครือข่ายที่ตนรู้จักและคุ้นเคยเข้ามาสนับสนุน หรือใครมีเงินทุนก็หยิบยืมมาก่อน และอาศัยการเข้าไปพูดคุยกับชาวบ้านและร่วมบริจาคเงินให้กับมูลนิธิหรือในกิจกรรมของชาวบ้าน เช่น ร่วมบริจาคเงินงานทอดกฐิน บริจาคเงินในงานบุญงานกุศลในชุมชน เป็นต้น ส่วนกลุ่มที่สนับสนุนและมีความแปรเปลี่ยน มุ่งหวังผลประโยชน์ในทุกด้าน เช่น กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่ม อสม. กลุ่มอดีตนักการเมืองเดิม โดยลักษณะทั่วไป กลุ่มเหล่านี้จะรับเอาผลประโยชน์มาทุกหัวกะแนบ เพื่อจะไปแจกให้กับชาวบ้าน เพื่อจะเป็นตัวแทนให้แจกเงิน มีแบบฟอร์มคนที่รับผิดชอบแต่ละครัวเรือน มุ่งผลประโยชน์มากที่สุด สังคมชนบทหรือชาวบ้านจะให้ความเคารพ เกรงใจเครือข่ายวงศ์ตระกูลหรือญาติพี่น้อง ยิ่งหากนักการเมือง

คนใดมีวงศ์ตระกูลใหญ่ มีญาติพี่น้องเยอะ ยิ่งจะให้ความเคารพและเกรงใจ

2) เจ็อนไซด้านการมีอำนาจทางเศรษฐกิจหรือเงินทุน กลุ่มเงินทุน ที่เข้ามามีส่วนร่วมสำคัญในการช่วยสนับสนุนฐานเสียงให้กับนักการเมืองท้องถิ่น การศึกษาวิจัยพบว่า กลุ่มนายทุนบางคนมีความคาดหวังที่จะหวังผลประโยชน์ทางตำแหน่งทางการเมือง เพราะกลุ่มเหล่านี้ จะประกอบธุรกิจเป็นส่วนใหญ่มีทุนทรัพย์ในการสนับสนุนนักการเมือง โดยอาศัยความเป็นผู้บริหารหรือนายจ้างเข้ามาแทรกแซง และหากมีการว่าจ้าง กลุ่มนี้ก็จะเข้ามาประมูลและผูกขาดทางธุรกิจ เพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์กับนักการเมืองท้องถิ่น และยังมีการประกอบกิจการขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ อาทิเช่น ร้านค้าโชห่วย บริษัทห้างสรรพสินค้า โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น กลุ่มเหล่านี้ จะเข้ามาสนับสนุนทั้งด้านเงินทุนและสิ่งของ ในการสนับสนุนด้านเงินทุนอาจจะช่วยสนับสนุนเงินทุนในลักษณะของการลงพื้นที่ช่วยเหลือหาเสียงหรืออาจจะช่วยสนับสนุนในลักษณะมอบสิ่งของให้กับนักการเมือง อาทิเช่น น้ำดื่ม เจ้าภาพเรื่องของอาหาร เป็นต้น ดังนั้น การมีอำนาจทางเศรษฐกิจหรือเงินทุนของผู้นำทางการเมือง ที่จะมีอำนาจเหนือผู้อื่นนั้น เป็นเจ็อนไซหนึ่งที่มีความจำเป็น นอกจากนี้ การได้อำนาจทางการเมืองหรือการได้ดำรงตำแหน่งนั้น มีกระบวนการนำเสนอให้ประชาชนไว้วางใจ หรือประชาชนสัมพันธ์แนวความคิดหรือนโยบายของตนให้แก่ประชาชนได้รับทราบ ล้วนมีค่าใช้จ่าย หรือค่าดำเนินการ ที่ผู้นำทางการเมือง ไม่สามารถเบิกได้ตามระเบียบของราชการ จำเป็นที่ผู้นำจะต้องมีความพร้อมทางเศรษฐกิจ ในระดับที่จะดูแลประชาชนได้ และมีความพร้อมที่จะสนับสนุน

หรือขับเคลื่อนกระบวนการทำงานตามหน้าที่ของตนให้ราบรื่น ตลอดจนการคำนึงถึงความไว้วางใจจากประชาชนในการลงสมัครรับเลือกตั้งในสมัยต่อไปด้วย

3) เจื่อนใจด้านกลุ่มอาชีพที่สนับสนุนกลุ่มอาชีพที่สนับสนุนการสร้างฐานทางการเมือง ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มสตรี กลุ่มผู้พิการ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้ประสพภัย กลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มข้าราชการและลูกจ้างประจำหน่วยงานของรัฐ กลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งการวิจัยพบว่า กลุ่มอาชีพ โดยนักการเมืองได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มอาชีพที่สนับสนุน ทั้งกลุ่มอาชีพทั่วไป กลุ่มธุรกิจการเมือง กลุ่มโรงงานอุตสาหกรรม กลุ่มสมาคมที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย และไม่ถูกต้องตามกฎหมาย นักการเมืองท้องถิ่นบางกลุ่มเกิดจากการเป็นตัวแทนของกลุ่มอาชีพ เพื่อผลักดันกิจกรรมโครงการ เพื่อให้กลุ่มอาชีพของตนและพรรคพวกได้รับผลประโยชน์ต่างตอบแทน ดังนั้น กลุ่มอาชีพที่สนับสนุนนักการเมือง ต้องเชื่อมโยงเครือข่ายกว้างขวางในการสร้างฐานอำนาจทางการเมือง เพราะต้องเข้าไปทำความคุ้นเคยช่วยเหลือเกื้อกูล บริจาคทุนทรัพย์ในด้านกิจกรรมแก่ชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่สามารถเอื้อประโยชน์ให้แก่กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มเครือข่ายองค์กรต่าง ๆ ได้ เช่น สนับสนุนโครงการโอท็อป การจัดกิจกรรมในชุมชน งานแข่งขันกีฬาในพื้นที่ เป็นต้น ผู้นำทางการเมืองบางคนเป็นผู้ที่มีธุรกิจหรือมีหน้าที่การงานมาจากการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสาธารณูปโภค หรือเป็นอดีตข้าราชการในสังกัดต่าง ๆ มาก่อน ซึ่งกลุ่มอาชีพดังกล่าว จะมีเครือข่ายความร่วมมือหลากหลาย ซึ่งสามารถ

นำมาใช้ในการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองได้ในอนาคตได้

4) เจื่อนใจด้านการมีบุคลิกลักษณะพิเศษ นักการเมืองท้องถิ่นบางคนที่มีทรัพยากรอำนาจเหนือกว่าคนอื่นนั้น เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะพิเศษ เช่น เป็นคนที่มีความประณีประนอม อ่อนน้อมถ่อมตน มีไหวพริบ ปฏิภาณ เฉลียวฉลาด พุดจาไพเราะ เข้าถึงประชาชน โน้มน้าวประชาชน พุดจริงทำจริง และสามารถประสานกับกลุ่มเครือข่ายหรือกลุ่มองค์กรในพื้นที่ได้อย่างสมดุล มีเครือข่ายนักการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองที่กว้างขวาง สามารถดึงงบประมาณให้เข้ามาพัฒนาชุมชนได้มากที่สุด เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนของตนเองเป็นสำคัญ สร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนในพื้นที่ มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อคนรอบข้าง ศรัทธาในความสามารถและความพยายามของมนุษย์ ศรัทธาต่อเป้าหมายที่กำลังทำอยู่ มีพลังกายและพลังประสาทที่เข้มแข็ง รู้จุดมุ่งหมายและหนทางที่จะนำองค์กรให้ได้รับการพัฒนา มีความกระตือรือร้น มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจ มีสติปัญญาและรอบรู้ มีความศรัทธาและความเชื่อมั่น

5) เจื่อนใจด้านความรู้ความสามารถและความสำเร็จ ต้องมีคุณสมบัติที่พิเศษกว่าคนอื่น เช่น มีบุคลิกภาพ การวางตัวที่เหมาะสม มีศิลปะในการแสดงออกที่น่าเคารพ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่แสดงท่าทีถือตัวถือตน การพุดจาไพเราะ ไม่คุยโอ้อวด มีน้ำใจ มีความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว รับผิดชอบเข้าใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การปรับตัวกับผู้คน นักการเมืองควรทำตัวเป็นกลางกับประชาชนทุกส่วน การมีมนุษยสัมพันธ์ การให้เกียรติซึ่งกัน การมีธุรกิจการงานที่ใหญ่โต มียศหรือตำแหน่งที่ประชาชนเกิดการ

ยอมรับ มีความรู้ มีความจริงใจ พูดจริงทำจริง มีความชัดเจน เสียสละ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม มุ่งผลประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนส่วนตัว แก้ไขปัญหาเรื่องปาก เรื่องท้องแก่ประชาชนได้ดีที่สุด

2. การสร้างเครือข่ายและการจัดองค์กรทางการเมืองท้องถิ่นที่มีผลต่อการสร้างฐานอำนาจของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น

กระบวนการสร้างเครือข่ายและการจัดองค์กรทางการเมืองท้องถิ่นนั้น ประกอบไปด้วย กลุ่มต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเครือญาติหรือญาติพี่น้อง เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการสร้างฐานอำนาจทางการเมือง ซึ่งกลุ่มเครือญาติจะมีความซื่อสัตย์ เทียงตรง ไม่มีการแปรเปลี่ยน ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมทั้งร่างกายแรงใจในการเชื่อมสัมพันธ์กับกลุ่มชาวบ้าน หากญาติพี่น้องเป็นผู้ที่กว้างขวางเป็นผู้ที่มีอำนาจหรือบารมีในพื้นที่ ยิ่งสามารถเข้าไปช่วยสนับสนุนและเป็นฐานเสียงได้อย่างง่ายดาย โดยอาศัยระบบอุปถัมภ์ภายในครอบครัว ซึ่งกลุ่มเครือญาติที่มีฐานเสียงสำคัญและให้การสนับสนุน ได้แก่ 1) ปู่ ย่า ตา ยาย ก็จะช่วยสนับสนุนในฐานะที่ตนเป็นผู้ที่มีความเป็นผู้อาวุโส การบอกกล่าวและส่งเสริมสนับสนุนเงินทุนในการลงสมัครในทุกด้าน 2) พ่อแม่ ให้การช่วยเหลือในการหาคะแนนเสียงจากกลุ่มเพื่อนหรือเครือข่ายต่างๆโดยอาศัยเพื่อนผู้ที่มีอิทธิพลหรือผู้มีอำนาจให้การช่วยเหลือ อีกทั้งยังบอกกล่าวกับผู้คนทั่วไปให้มาสนับสนุนญาติของตนเอง 3) พี่น้อง ลุง ป้า น้า อา ช่วยสนับสนุนในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ และการระดมทรัพย์สินหรือเงินทุน โดยการอาศัยความคุ้นเคย พบปะหรือพูดคุยกับประชาชนในพื้นที่ (เพื่อให้ประชาชนมาเลือกญาติพี่น้องของ

ตนเอง) หรือบางครั้งอาจจะเป็นตัวแทนในการบริจาคสิ่งของให้กับชุมชน อาทิเช่น บริจาคเงิน ให้มูลนิธิหรือองค์กรต่าง ๆ ร่วมทำบุญงานทอดกฐิน หรือร่วมบริจาคในงานกิจกรรมของชุมชน 4) สามี ภรรยา ลูก หลาน หลาน เป็นกลุ่มฐานเสียงสนับสนุนที่ตายตัว เพราะใช้ความสัมพันธ์ในฐานะพ่อ หรือสามี เพื่อสนับสนุนตนเอง 5) เพื่อน คนรู้จักสนิทสนม มีความผูกพันในลักษณะของกลุ่มเครือข่ายของเพื่อนต่างๆในสมัย ประถม มัธยม อุดมศึกษา หรือสาขาอาชีพ ซึ่งหากเข้ามาช่วยสนับสนุน เมื่อหากญาติพี่น้องได้เป็นนักการเมืองแล้ว จะให้คำมั่นสัญญาที่จะฝากตัวให้กับลูก หลาน ได้รับข้าราชการ ให้ได้มีตำแหน่งหน้าที่การงานในตำแหน่งต่าง ๆ หรือช่วยฝากเข้าสถานศึกษา

2. กลุ่มนักธุรกิจ ประกอบไปด้วย กลุ่มบริษัทห้างสรรพสินค้า กิจการโรงแรม กิจการโรงงาน กิจการจำหน่ายรถยนต์ กิจการอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มผู้รับเหมาก่อสร้าง กิจการร้านอาหาร เป็นกลุ่มที่สนับสนุนด้านเงินทุน ด้านผลประโยชน์ร่วมกันในด้านรูปแบบของภาษี การประมวลโครงการจัดซื้อจัดจ้าง หรืออาจจะสนับสนุนในด้านการเป็นเจ้าภาพในเรื่องอาหาร เครื่องดื่มหรือสิ่งของ เพื่อช่วยในการสนับสนุนโครงการของกลุ่มเครือข่ายของนักการเมืองที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เปิดเผยและไม่สามารถระบุตัวตนได้ แต่ทุกคนสามารถรู้ชัดเจนได้ว่ากลุ่มไหนสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มผู้รับเหมาก่อสร้างจะมีอิทธิพลต่อการสร้างฐานอำนาจให้กับนักการเมืองท้องถิ่นและนักการเมืองระดับประเทศ กลุ่มนี้สามารถเข้าไปมีบทบาทและมีส่วนสร้างฐานอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นมาทุกยุคสมัย เพราะว่า นักการเมืองส่วนใหญ่เติบโตมาจากการเป็นเจ้าของธุรกิจ หรือเข้าไปมี

ส่วนร่วมในการชี้วัดประเมินโครงการหรืองานก่อสร้างต่าง ๆ ที่ท้องถิ่นดำเนินการ การที่กลุ่มเงินทุน หรือกลุ่มนักธุรกิจ เข้ามามีส่วนสำคัญในการช่วยสนับสนุนฐานเสียงให้กับนักการเมืองท้องถิ่นนั้น เนื่องจากว่า กลุ่มนายทุนบางคนมีความคาดหวังที่จะหวังผลประโยชน์ทางตำแหน่งทางการเมือง เช่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกเทศบาล และสมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเหล่านี้ จะประกอบธุรกิจเป็นส่วนตัว มีทุนทรัพย์ในการสนับสนุนนักการเมือง โดยอาศัยความเป็นผู้บริหารหรือนายจ้างเข้ามาแทรกแซง

3. กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้นำถือว่าเป็นบทบาทสำคัญอีกกลุ่มหนึ่งที่จะประสานหรือเป็นเครือข่ายให้กับผู้สมัครเลือกตั้งอาจจะด้วยการขึ้นขอบ หรือสนิทชิดเชื้อ เป็นญาติพี่น้อง กลุ่มผู้นำเหล่านี้ซึ่งมีสมาชิกเป็นของตนเอง หรือมีพรรคพวกของตนก็อาจใช้วิธีการใช้ตำแหน่งหน้าที่หรืออำนาจมาเป็นเครื่องมือในการจูงใจ บังคับหรือโน้มน้าวจิตใจ เพื่อให้ประชาชนไปเลือกตั้ง กลุ่มผู้นำที่สำคัญได้แก่ 1) กลุ่มกำนัน เป็นกลุ่มที่มีอำนาจในเขตการปกครองของตน สามารถช่วยเหลือในการสร้างฐานเสียงหรือกลุ่มของตนได้ โดยใช้พลังอำนาจของตนที่มีมาต่อรองหรือการมีลูกน้องที่เคยได้รับการช่วยเหลือ ก็จะเป็นฐานเสียงสนับสนุนได้ 2) ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการประจำหมู่บ้าน สอบต. ประธานชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) มีฐานเสียงของตนแต่เดิมในการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มผู้ใหญ่บ้านก็มีเครือข่าย และเครือข่ายของตน หากมีผลประโยชน์ร่วมกันและมีปัจจัยเข้ามาส่งเสริมก็จะช่วยเป็นฐานเสียงในการสนับสนุนหรือบางครั้งก็จะเข้าไปสนับสนุนเพื่อหวังตำแหน่งรองนายกหรือเลขานายกหรือ

ประธานสภาท้องถิ่น หรือเพื่อหวังผลประโยชน์ทางธุรกิจหรือโครงการของท้องถิ่น 3) กลุ่มผู้นำทางศาสนา มีบทบาทสำคัญในการจูงใจหรือพูดโน้มน้าวชักชวนให้ประชาชนเลือกนักการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะพระเกจิ อาจารย์ชื่อดัง ซึ่งมีลูกศิษย์มากมายการที่นักการเมืองเข้ามาช่วยเหลืองานในวัดหรือในสังคม

4. กลุ่มเพื่อนสนิท เป็นกลุ่มที่ช่วยสนับสนุนในการหาเสียงได้ดี ประกอบด้วย กลุ่มนักเรียนรุ่นเดียวกัน เพื่อนร่วมสถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อนเตรียมทหาร-ตำรวจ กลุ่มเพื่อนพ่อค้าในการติดต่อประสานงานกับกลุ่มเครือข่ายเพื่อนสนิท

5. กลุ่มนักการเมือง ประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และรัฐมนตรี จะเข้ามาสนับสนุนโดยการเป็นที่ปรึกษา ช่วยคิดวางแผน และลงพื้นที่ช่วยปราศรัยใหญ่ให้ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนหรือบางครั้งอาจจะสนับสนุนในด้านการเงิน การที่นักการเมืองเข้ามาสนับสนุนด้านโครงการ ช่วยในเรื่องของเครื่องจักร เพื่อช่วยให้กลุ่มเครือข่าย กลุ่มเครือข่ายที่ตนเองรู้จัก เข้าไปร่วมลงทุนได้รับผลประโยชน์เชิงนโยบาย และการเข้าไปช่วยวางแผนหรือหาวิธีการช่วยเหลือทางการเมือง เพื่อให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง และตนจะได้ผลประโยชน์จากการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

6. กลุ่มอิทธิพลหรือกลุ่มนักเลง เป็นกลุ่มที่เป็นฐานเสียงที่สำคัญ ประกอบด้วยกลุ่มอิทธิพลเดิม กลุ่มเจ้าพ่อทางการเมือง กลุ่มลูกน้องเดิม กลุ่มนักการเมืองสีเทา กลุ่มตระกูลการเมืองเดิม หรือบางทีอาจจะเป็นกลุ่มเคยเป็นอดีตนักการเมืองเดิม ที่อิทธิพลหรือมีเบื้องหลังที่มีการทุจริตคอร์รัปชันมาก่อนการเข้าสู่เส้นทาง

การเมือง เช่น เจ้าของธุรกิจ บริษัทห้างร้าน โรงแรม โรงงาน การสร้างอสังหาริมทรัพย์ หรือ การปล่อยเงินกู้ในระบบ การค้าขายสิ่งผิดกฎหมาย เช่น บุหรี่เถื่อน น้ำมันเถื่อน ค้ามนุษย์ ลักขโมยค้ายาเถื่อน ของหนีภาษีทุกประเภท เป็นต้น กลุ่มนี้จะครอบคลุมพื้นที่และมีบทบาททางการเมืองอย่างมากประชาชนก็จะเคารพและให้ความเกรงกลัวและเกรงใจในกลุ่มอิทธิพลเหล่านี้

7. กลุ่มข้าราชการ ประกอบด้วย ข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง ทหาร ตำรวจ ครู เป็นกลุ่มข้าราชการที่เกี่ยวข้องถึงการมุ่งหวังผลประโยชน์ทางยศตำแหน่ง การโยกย้าย หรือ การเลื่อนตำแหน่ง กลุ่มเหล่านี้ จะเข้าไปแสดงเจตนาในการร่วมลงทุนด้านธุรกิจ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ข้าราชการบางคนอาจจะไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มนายใหญ่ได้ จึงจำเป็นต้องเข้าไปเกาะเกี่ยวกับกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อที่จะให้ช่วยเหลือในเรื่องของการเลื่อนตำแหน่งหรือโยกย้ายตำแหน่ง เมื่อได้เลื่อนหรือได้โยกย้ายตำแหน่งแล้ว บางคราวอาจจะช่วยสนับสนุนด้านการเงิน หรือเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาด้านคดีความหรือปัญหาต่าง ๆ ที่จะสามารถช่วยได้

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. กระบวนการสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองที่มีผลต่อการสร้างฐานทรัพยากรอำนาจของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น

1) การสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อที่จะเป็นนักการเมืองตั้งแต่เมื่อเริ่มมีความสนใจในการเมืองการปกครองท้องถิ่น มีการเตรียมความพร้อมให้กับตนเองก่อนการสมัครรับเลือกตั้ง คือ การอุทิศเวลาให้เป็นส่วนรวมมากที่สุด เช่น

ช่วยเหลืองานสังคม งานบุญประเพณี งานวัด งานโรงเรียน หรือช่วยงานตามหมู่บ้านที่จัดศาสนาพิธี การปรากฏตัวในสถานการณ์สำคัญ ๆ ของชุมชน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นการแสดงตัวให้ประชาชนโดยทั่วไปได้เห็น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อ การสมัครรับเลือกตั้งในภายหน้า อาจกล่าวได้ว่ากระบวนการนี้เป็นการแสวงหาผู้สนับสนุน

2) กระบวนการสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองในช่วงการลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเป็นตัวแทนการรณรงค์หาเสียงเป็นกระบวนการที่นักการเมืองท้องถิ่นให้ความสำคัญอย่างมากในการเป็นนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นทุกคนจะเริ่มจากการพูดคุยกันในหมู่ญาติพี่น้อง หรือเพื่อนก่อนที่จะพูดคุยกันในวงกว้างขึ้นต่อไปในขั้นตอนนี้นักการเมืองท้องถิ่นจะใช้เป็นกระบวนการในการแสวงหาและรวบรวมผู้สนับสนุน เพื่อสร้างฐานอำนาจทางการเมืองต่อไป

3) กระบวนการสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองในช่วงระหว่างการดำรงตำแหน่ง เป็นกระบวนการและขั้นตอนในการสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองอย่างแท้จริงของนักการเมืองท้องถิ่น เมื่อเป็นผู้เข้ามาใช้อำนาจรัฐ ในฐานะผู้บริหารท้องถิ่นใช้อำนาจในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ในการพัฒนาท้องถิ่นให้ตรงตามการรณรงค์หาเสียงของตนเอง และอาจมีการทบทวนแก้ไขเพิ่มเติมนโยบายต่าง ๆ ตามอำนาจที่ตนมีเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ที่สนับสนุนตน เป็นการประสานความร่วมมือกับผู้สนับสนุนให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองให้ยาวนานต่อไป

4) กระบวนการสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองหรือทรัพยากรทางการเมืองในช่วงการเตรียมตัวสมัครรับเลือกตั้งครั้งใหม่เป็นกระบวนการที่สำคัญเพื่อรักษาทรัพยากรอำนาจทางการเมืองไว้ให้นานที่สุดของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งในขั้นตอนนี้การแสวงหาและการรวบรวมผู้สนับสนุนจะเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างมาก ในกระบวนการนี้เป็นการวนกลับไปเริ่มต้นใหม่ในการแสวงหาเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ ซึ่งหากกระหว่างการมีอำนาจช่วงดำรงตำแหน่งทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นประสานความร่วมมือกับผู้สนับสนุนและติดต่อประสานงานอย่างสม่ำเสมอ ดำเนินการกำหนดนโยบายให้เป็นไปตามที่ผู้สนับสนุนร้องขอการเตรียมตัว เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งใหม่ จึงไม่เป็นปัญหาอุปสรรคในการรณรงค์หาเสียงเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้งกลับมาเป็นนักการเมืองอีกครั้ง และยังเป็นกระบวนการขั้นตอนในการรักษาฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นไปในขั้นตอนเดียวกัน

2.การจัดองค์กรทางการเมือง นั้นได้พบว่า เป็นกระบวนการที่มีการสร้างเครือข่ายการวางรากฐานการพัฒนาความสัมพันธ์ของกลุ่มคนที่เป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มทางการเมือง โดยมีการจัดวางรูปแบบทั้งที่เป็นแบบทางการและที่ไม่เป็นทางการ สร้างความสัมพันธ์ในระดับกลุ่ม หมู่ บ้าน ตำบล จนสร้างระบบองค์กรทางการเมืองในระดับจังหวัด การใช้ความสัมพันธ์ระดับเครือข่าย เป็นความสัมพันธ์ที่สร้างทรัพยากรอำนาจทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์ ตั้งแต่ ครอบครัว และกลุ่มเครือข่ายของเพื่อน ประการแรก ปัจจัยด้านครอบครัว จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการ

สร้างอำนาจของนักการเมืองท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลให้นักการเมืองท้องถิ่นประสบความสำเร็จในการสมัครรับเลือกตั้ง คือ ปัจจัยด้านครอบครัว นักการเมืองท้องถิ่นทุกคนได้รับการสนับสนุนในการสมัครเป็นนักการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะครอบครัวที่เคยมีสมาชิกในครอบครัวเป็นนักการเมืองท้องถิ่น หรือมีสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้นำท้องถิ่นและเป็นข้าราชการหรือประกอบอาชีพเกี่ยวกับการก่อสร้างซึ่งปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ครอบครัวสนับสนุนให้เป็นนักการเมืองท้องถิ่น คือ เกียรติยศ ชื่อเสียงและผลประโยชน์อันจะเกิดขึ้นจากการมีอำนาจทางการเมือง และปัจจัยด้านเครือข่ายปัจจัยด้านนี้เปรียบเสมือนปัจจัยด้านครอบครัว เพราะสังคมชนบทมีการเคารพญาติพี่น้อง ซึ่งเสมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน เมื่อมีสมาชิกในครอบครัวต้องการที่สมัครเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ญาติจึงสนับสนุนอย่างเต็มที่เพื่อประสบความสำเร็จในการสมัครรับเลือกตั้ง ก็กล่าวได้ว่า เครือญาติเป็นปัจจัยด้านสำคัญที่สนับสนุนให้มีการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น

ในระบบอุปถัมภ์ได้พบว่า ความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนในสังคมที่สลับซับซ้อนนั้น เครือญาติและกลุ่มเพื่อนมีความสำคัญต่อบุคคลในการแสวงหาผลประโยชน์ต่าง ๆ และเป็นความสัมพันธ์ที่เสียดุล เพราะอีกฝ่ายมีสถานะที่สูงกว่าจึงทำให้อีกฝ่ายที่เสียดุลต้องทำตามคือผู้อยู่ในความอุปถัมภ์ ต้องตอบแทนไม่ว่าจะเป็นวัตถุหรือมิใช่วัตถุ เช่น การแสดงความเคารพนับถือการแจ้งข่าวสาร หรือการหาเสียงสนับสนุนทางการเมืองให้เป็นต้น เมื่อได้รับการสนับสนุนได้รับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่น นำอำนาจหน้าที่จากการได้รับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่น เข้าบริหารในท้องถิ่น อุปถัมภ์แก่ประชาชน ในเรื่อง

ต่าง ๆ เช่นการติดต่อราชการการให้ความคุ้มครองด้านสิทธิผลประโยชน์ต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา เชื่อถือยอมรับและเป็นผู้รับการอุปถัมภ์จากนักการเมือง ผู้อุปถัมภ์ สอดคล้องกับ สุวรรณมงคล (2552: 112) มองว่าระบบอุปถัมภ์เป็นระบบความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมที่มีความไม่เท่าเทียมกัน จะพบว่า ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในระบบอุปถัมภ์มีลักษณะของการ “แลกเปลี่ยนผลประโยชน์” และ “การพึ่งพิง” ระหว่างกัน

การให้การศึกษาอบรม คือการให้ความรู้ความเข้าใจโดยการผ่านสื่อต่าง ๆ หรือการจัดให้การศึกษาอบรม เช่น รัฐบาลของประเทศคอมมิวนิสต์ใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อเผยแพร่อุดมการณ์คอมมิวนิสต์สู่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนเข้าใจและยอมรับลัทธิดังกล่าว การอบรมเรื่องการเลือกตั้งในสังคมประชาธิปไตยของประเทศไทย เป็นต้น เมื่อประชาชนประชากรมีความรู้ก็สามารถสร้างความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น สามารถแยกแยะความดีความเลวความชั่ว ประโยชน์ที่จะได้รับและการสูญเสีย

3. การสร้างเครือข่ายทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น มีรูปแบบ ดังนี้ คือ

1) การสร้างระบบเครือข่าย กล่าวคือ การสร้างระบบเครือข่าย นั้นเปรียบเสมือนปัจจัยด้านครอบครัว เพราะสังคมชนบทมีการเคารพญาติพี่น้อง ซึ่งเสมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน เมื่อมีสมาชิกในครอบครัวต้องการที่สมัครเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ญาติจึงสนับสนุนอย่างเต็มที่เพื่อประสบความสำเร็จในการสมัครรับเลือกตั้งก็กล่าวได้ว่าเครือข่ายเป็นปัจจัยด้านที่สนับสนุนให้มีการสร้างฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น จึงต้องมีการค้นหาเครือข่าย

พร้อมสร้างความสัมพันธ์อันดีไว้ตลอด เช่น การใช้อำนาจทางการเมืองในการพิจารณาคัดเลือกคนในครอบครัว เครือญาติ เพื่อน ผู้อุปถัมภ์ ผู้รับอุปถัมภ์ ที่ให้การสนับสนุนเข้ามา มีตำแหน่งหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำแหน่งคณะผู้บริหารท้องถิ่น พนักงาน ลูกจ้างท้องถิ่น เป็นต้น

2) การสร้างเครือข่ายทางการเมือง กล่าวคือ การจะสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองให้มีความมั่นคงนั้น จะต้องมีการวางแผนสร้างเครือข่ายที่หลากหลาย กลุ่มการเมือง พรรคการเมือง กลุ่มบริษัทธุรกิจ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มข้าราชการประจำ กลุ่มข้าราชการท้องถิ่น โดยการใช้อำนาจทางการเมืองในการกำหนดนโยบาย ทบทวนนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อผู้สนับสนุนในลักษณะการได้งานทำ ซึ่งก็จะมีผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นและปัจจัยที่สนับสนุน กล่าวคือประโยชน์ต่อปัจจัยด้านครอบครัว เครือญาติ เพื่อน ผู้อุปถัมภ์ ผู้รับการอุปถัมภ์ โดยมีประชาชนในพื้นที่เป็นผู้รับผลประโยชน์ลำดับสุดท้าย ประกอบกับการใช้อำนาจทางการเมืองในการแต่งตั้งเครือข่ายทางการเมืองให้เข้ามาเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ในฐานะคณะผู้บริหารท้องถิ่น ในตำแหน่งรองนายกฯ เลขานุการนายกและที่ปรึกษานายก เพื่อปัจจัยด้านครอบครัว เครือญาติ เพื่อน ผู้อุปถัมภ์ ผู้รับอุปถัมภ์ ที่ให้การสนับสนุนเข้ามาใช้อำนาจทางการเมืองและมีผลประโยชน์ร่วมกัน

3) การระดมทุนทรัพย์ กล่าวคือ ฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมือง ที่สำคัญคือการมีฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมือง ในเรื่องของทุนทรัพย์หรือเงินทุนในการสนับสนุนผู้ลงสมัครเลือกตั้ง โดยมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้าน

เงินทุน ถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดในการที่
นักการเมืองท้องถิ่นจะก้าวเข้ามาสร้างฐาน
ทรัพยากรอำนาจทางการเมืองได้สำเร็จ ซึ่ง
นักการเมืองท้องถิ่นส่วนใหญ่แล้วจะใช้เงินทุนใน
การสมัครรับเลือกตั้งจากครอบครัว ยกเว้นผู้ที่
สมัครเป็นนักการเมืองในตำแหน่งนายกองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถแสวงหา
ผู้สนับสนุนด้านเงินทุนเพื่อสมัครรับเลือกตั้งได้
ซึ่งแหล่งเงินทุนที่ให้การสนับสนุนนี้จะเป็นกลุ่ม
เดียวกับผู้อุปถัมภ์ เพราะนายกองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น เป็นตำแหน่งที่สามารถตอบแทน
ผู้ให้การสนับสนุนได้ทั้งด้านนโยบายและ
งบประมาณ จึงต้องมีการระดมทุนให้เพียงพอต่อ
การสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมือง

4) การพัฒนาทักษะความรู้
ความสามารถและความสำเร็จ กล่าวคือ การ
สร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองท้องถิ่น
ที่สำคัญ คือ การมีฐานทรัพยากรอำนาจทาง
การเมืองในเรื่องของการพัฒนาทักษะความรู้
ความสามารถและความสำเร็จ โดยมีความ
เกี่ยวข้องกับ ตัวบุคคลที่จะต้องมีการพัฒนาอง
ความรู้ให้มีทักษะความเชี่ยวชาญในงานที่จะ
ขับเคลื่อนในองค์กรที่สร้างความน่าเชื่อถือในการ
ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ยาวนานได้ โดยผ่าน
การศึกษาในระบบ หรือการให้การศึกษ้อบรม
คือ การให้ความรู้ความเข้าใจโดยการผ่านสื่อ
ต่าง ๆ หรือการจัดให้การศึกษ้อบรม แก่
ประชาชนอย่างต่อเนื่อง จนเกิดความเข้าใจ
เชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของนักการเมือง
ได้อย่างสนิทใจ

5) การจัดการองค์การทางการเมือง
กล่าวคือ การสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทาง
การเมืองนั้นให้เป็นระบบ มีการจัดวางระบบ
เครือข่ายของกลุ่มคนอย่างเป็นระบบ ที่เชื่อมโยง

ไปยังทุกกลุ่มให้สามารถขับเคลื่อนหรือสนับสนุน
ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพได้ตาม
เป้าหมาย ระบบเครือข่ายและการจัดองค์กร เป็น
ระบบองค์การทางการเมืองที่สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้
การสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองมี
ความมั่นคงได้ ประกอบไปด้วยกลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่ม
สส./สว./รัฐมนตรี สนับสนุนด้วยการเป็นที่
ปรึกษา ช่วยคิดวางแผน และลงพื้นที่ช่วย
ประชาสัมพันธ์ให้ได้รับความไว้วางใจจาก
ประชาชน 2) กลุ่ม ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน/
ผู้ใหญ่บ้าน/ ประธานชุมชน / อาสาสมัคร
สาธารณสุข (อสม.) เป็นกลุ่มที่เป็นฐานเสียงที่
สำคัญ ในการรวบรวมรายชื่อและกลุ่มฐานเสียง
ของประชาชนไว้ได้ดีที่สุด 3) กลุ่มนักปกครอง
ได้แก่ ทหาร ตำรวจ ครู นักวิชาการ เป็นกลุ่ม
ข้าราชการที่เกี่ยวข้องถึงผลประโยชน์ ยศ
ตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง หรือการร่วมลงทุน
ด้านธุรกิจร่วมกัน 4) กลุ่มนักธุรกิจ ได้แก่ กลุ่ม
บริษัทห้างสรรพสินค้า โรงแรม โรงงาน รถยนต์
ตึกฐานบ้านช่อง กลุ่มผู้รับเหมาก่อสร้าง
ร้านอาหาร ที่ดิน เป็นกลุ่มที่สนับสนุนด้านเงินทุน
ด้านผลประโยชน์ร่วมกันในด้านรูปแบบของภาษี
เป็นสอนเชิงสนับสนุน 5) กลุ่มเพื่อนสนิท ได้แก่
กลุ่มนักเรียนรุ่น กลุ่มตริยมทหาร-ตำรวจ กลุ่ม
เพื่อนพ่อค้า เป็นการติดต่อประสานงานกับกลุ่ม
เครือข่ายเพื่อนสนิท ที่หากได้ตำแหน่งทางการเมือง
แล้วจะได้ช่วยเหลือเกื้อกูลทั้งทางตรงและ
ทางอ้อม เช่น ช่วยแก้ไขปัญหาด้านการเงิน ด้าน
คดีความ การช่วยเหลือให้ลูกหลานได้เข้าศึกษา
ในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย 6) กลุ่มกลุ่ม
อิทธิพลหรือกลุ่มนักเลง ได้แก่ เป็นกลุ่ม
นักการเมืองสีเทาที่อิทธิพลหรือมีเบื้องหลังที่มี
การทุจริตคอร์รัปชันมาก่อนการเข้าสู่เส้นทาง
การเมือง เช่น เจ้าของธุรกิจ บริษัทห้างร้าน

โรงแรม โรงงาน การสร้างอสังหาริมทรัพย์ หรือ การปล่อยเงินกู้ในระบบ การค้าขายสิ่งผิดกฎหมาย เช่น บุหรี่เถื่อน น้ำมันเถื่อน ค้ามนุษย์ ลักขโมยผลไม้เถื่อน ของหนีภาษีทุกประเภท เป็นต้น 7) กลุ่มเครือข่ายหรือญาติพี่น้อง เป็นกลุ่มที่สร้างทรัพยากรอำนาจทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์ ตั้งแต่ ครอบครัว และกลุ่มเครือข่ายของเพื่อน เป็นพื้นฐานที่ส่งผลให้นักการเมืองท้องถิ่นประสบความสำเร็จในการสมัครรับเลือกตั้ง เพราะสังคมชนบทมีการเคารพญาติพี่น้อง ซึ่งเสมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน เมื่อมีสมาชิกในครอบครัวต้องการที่สมัครเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ญาติจึงสนับสนุนอย่างเต็มที่ เพื่อประสบความสำเร็จในการสมัครรับเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอเชิงวิชาการ

1) ควรมีการศึกษา รูปแบบการสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น โดยศึกษาถึงรูปแบบกระบวนการและขั้นตอนรวมถึงปัจจัยที่สนับสนุนให้สามารถสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองท้องถิ่น

2) ควรมีการศึกษาการสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นเปรียบเทียบกับระหว่งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล กับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยศึกษาถึงกระบวนการและขั้นตอนรวมถึงปัจจัยที่สนับสนุนให้สามารถสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองท้องถิ่น

3) ควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีอำนาจในการตรวจสอบฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น

4) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายหรือการสร้างฐานทรัพยากรอำนาจของกลุ่มการเมืองระดับชาติหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีการช่วงชิงแข่งขันกันในการแย่งพื้นที่ทางการเมือง

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นความสนใจที่กำลังเกิดขึ้นในการเมืองการปกครองของไทย ซึ่งการเมืองในระดับท้องถิ่นถือว่าเป็นหัวใจหลัก โดยมีนักการเมืองท้องถิ่นเป็นตัวแปรสำคัญในพื้นฐานทางสังคม และประเทศชาติ ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีประเด็นการศึกษาอีกมากมาย ที่น่าสนใจสำหรับการศึกษาด้านการสร้างฐานอำนาจผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น ซึ่งผลการศึกษาสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อการเมืองการปกครองของไทยในระดับ

2) ควรมีหน่วยงานตรวจสอบภาคีรัฐทุกหน่วย ควรตรวจสอบการใช้เงินงบประมาณจากข้อบัญญัติงบประมาณท้องถิ่น ที่เกิดจากโครงการตามนโยบายของนักการเมืองในท้องถิ่นเป็นพิเศษ

3) จากผลการวิจัยครั้งนี้ นักการเมืองท้องถิ่นสามารถนำเอาผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งในครั้งต่อไปได้ ไม่ว่าจะเป็นการเมืองท้องถิ่น หรือการเมืองระดับประเทศ เพราะผลที่ได้จากการวิจัยเป็นที่ประจักษ์ในหลายมิติ หลายมุมมอง ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตามแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทพื้นที่ที่จะนำไปใช้ได้ เช่น การสร้างเครือข่ายทางการเมืองในระบบเครือข่าย เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาพฤติกรรมการสนับสนุน การสร้างฐานทรัพยากรอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นจากความแตกต่างของบริบทพื้นที่ สังคม เศรษฐกิจ และขนบธรรมเนียมประเพณี และมุมมองต่อการเมืองการปกครองของไทยด้วย

2) ควรมีการศึกษาสาเหตุ หรือเงื่อนไข ที่เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหา การผูกขาดอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น จนถึงระดับประเทศ

3) ควรศึกษาขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในยุคปัจจุบันที่ส่งผลถึงการเมืองท้องถิ่นในอนาคตอันใกล้ ซึ่งในยุคปัจจุบันนี้ แนวคิดและมุมมองของนักการเมืองรุ่นใหม่มีแนวทางที่แตกต่างจากอดีต จะเห็นได้จากนโยบายของพรรคการเมืองหนึ่งที่จะส่งสมาชิกลงสมัครการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

References

- Badie, Bertrand, Dirk Berg-Schlosser, and Leonardo Morlino (2011). **International encyclopedia of political science**. Thousand Oaks, Calif.: SAGE Publications.
- Phwng-ngam, Kowit (2550). **Thai local government**. Bangkok : Winyuchon Publication House.
- Puang-ngam, K. (2007). **Thai Local Government**. Bangkok: Winyuchon.
- Suwanmongkol, Patan. (2552). **Reform of Thai local government in the collection of political science articles on the occasion of the 19th anniversary STOU**. Bangkok: Pimaksron printing.